

תאריך: 11.5.14

תפיסת העולם העיצובית של דני קרמן (ילידת 1940)

"הדבר הראשון שאני מלמד את תלמידי הוא עניין האחריות – מה מותר למאייר ומה אסור לו. אני אומר שמותר לו הכול, כל עוד הוא אינו עושה זאת מתוך בורות. כל פרשנות היא לגיטימית בעיניי. הרי העבודה שלנו היא הפרשנות – תוספת וקונטרה פונקט. זה מה שמאייר עושה כל החיים שלו"¹

מאייר, סטיריקן ומעצב יליד כרכור. זוכה פרס גוטמן לאיור, עיטור אנדרסן לספרות ילדים ופרס סוקולוב לעיתונאות. חי ופועל בתל אביב. כילד למד קרמן בבית הספר החקלאי בפרדס חנה. הוא מעיד על עצמו כי היה תלמיד רע מאוד שאהב לצייר ולקרוא – שני תחביבים אשר השפיעו לימים על החלטתו להפוך למאייר. בן חמש עשרה בלבד, נשר ממסגרת הלימודים הסטנדרטית והחל ללמוד גרפיקה בבצלאל. בהמשך, עם שחרורו מצה"ל, עסק בעבודות עיצוב מזדמנות עד שב-1963 הקים עם בן דודו אריק קרמן סטודיו משותף לעיצוב בשם "קרמן-קרמן". הסטודיו פעל במשך ארבע עשרה שנים ובמסגרתו עסקו השניים בעיצוב גרפי, באיור ובתכנון של תערוכות ומוזאונים. במסגרת הסטודיו, עיצב קרמן מוצגים לעדלאידות הגדולות בתל אביב וכן תפאורות לתאטראות.

בתום מלחמת ששת הימים הוציאו לאור בני הדודים ספר קריקטורות בשם "שש אחרי המלחמה". בעבור דני הייתה זו התנסות ראשונה בציור קריקטורות ובעקבותיה הגיעו הצעות עבודה מ'ידיעות אחרונות', 'דבר' ו'דבר השבוע'. ההתנסות בציור קריקטורות חיזקה אצל קרמן את הביטחון ביכולותיו והביאה אותו להחלטה להפנות את עיקר מרצו לאיור. השניים פירקו את הסטודיו המשותף ב-1977 ופנו איש איש לדרכו. קרמן אייר בקביעות בכל העיתונים החשובים ושיתף פעולה עם בעלי טורים כרות בונדי, אדם ברוך, חיים באר, אהרון בכר ואחרים. נוסף על כך, נמנה עם צוות מקימי המוסף הסטירי 'דבר אחר' שפורסם כעשר שנים ב'דבר' וכשתיים עשרה שנים ב'ידיעות אחרונות'.

מלבד איורים לעיתונות, עסק קרמן גם בעיצוב ובאיור עטיפות ספרים עבור הוצאות ספרים, (זמורה-ביתן בעיקר), אך העיסוק שהפך למזוזה ביותר עם הקריירה שלו הוא כתיבה ואיור ספרים, ברובם ספרי ילדים. המוכר והמצליח שבהם הוא "והילד הזה הוא אני" מאת יהודה אטלס, שיצא בשנת 1977, נמכר במאות אלפי עותקים וזכה למעמד של קלאסיקה.

אף על פי שאייר לילדים יותר מאשר לכל קהל אחר, קרמן אינו מחשיב עצמו כמאייר לילדים וגם מצהיר שאינו מאמין בהפרדה סגנונית בין איור לקהל מבוגר ובין איור לקהל צעיר. 'אני משתדל להתעלם מכך שהציורים שאני מצייר מיועדים לילדים. כמו בחיים, אני יודע לדבר לילדים ב"פוצי מוצי" אז גם אני מצייר להם ככה'.

¹ הציטוט לקוח מתוך: נורית שילה-כהן, ספר המאיירים הגדול, ירושלים: מוזיאון ישראל ירושלים ועם עובד, עמ' 296.

הראשון מבין הספרים שעל איוריו הופקד קרמן, "גברת אחת מרחוב בצלאל" מאת יורם טהר-לב, פורסם ב-1967. מאז יזם, אייר ואף השתתף בכתיבתם של מעל 400 ספרים שנעשו בשיתוף עם מיטב הכותבים לילדים בארץ ובהם יהודה אטלס, יורם טהר-לב, נורית זרחי, אפרים סידון ואחרים. "אני רץ מהר מדי", הוא מעיד על עצמו, "לפני שאני גומר ספר, אני כבר בפרויקט הבא."

הקו המקשר בין עבודותיו הוא ההומור. כמו כן, ניכרת בהן זיקתו העמוקה לתולדות האזור, הן כחוקר והן כמאייר. כמקורות לימוד והשראה הוא מציין את ויליאם הוגארת, את ג'ורג' קרויקשנק, את גיאורג גרוס ואחרים. את פבלו פיקאסו הוא מציין כמושא להערצה ממש ואת נחום גוטמן הוא מגדיר כ"מורי ורבי" אף על פי שלא למד אצלו בפועל מעולם. הוא נהנה לערוך הומאז'ים לאמנים ולסגנונות שהוא מעריך, כמו גם להתנסות בטכניקות חדשות בניסיון לשנות, לגוון ולהמציא את עצמו מחדש. "אני שייך למחפשים", הוא מספר; "אני רואה בכל ספר ילדים מעבדת ניסויים צורנית ורעיונית ואני משתדל שכל ספר יהיה שונה. לעתים אני עושה זאת בצורה מלאכותית, כשאני משתף אנשים שעובדים אתי באיורים שלי. להם יש לפעמים חופש שלי אין והעבודה במשותף עוזרת לי להתחדש".

במשך שנים לימד קרמן איור ותולדות האזור במוסדות שונים בארץ, בהם 'בצלאל', 'מכללת ויצו חיפה' ומכללת 'ויטל'. כיום הוא עסוק בעיקר באיור ספרי ילדים ובפרויקטים שונים שהוא יוזם בנושאים הקרובים לליבו. דוגמה לכך הם מדריכי הנסיעות שהוא כותב ומאייר, המיועדים בחלקם לילדים. בשנים האחרונות משקיע קרמן מאמצים בהחזרתם למדפים של סיפורים וספרים מאת כותבי עבר כנתן אלתרמן, אברהם שלונסקי, ח.נ. ביאליק, דליה רביקוביץ ואחרים וכן עורך הרצאות לילדים ולמבוגרים על איור, על מאיירים ועל התרבות האנגלית החביבה עליו.

מקורות:

1. תומר קרמן, "הקרמנים באים", Ynet Books, 23.5.07
2. "על דני" מתוך האתר של דני קרמן www.dannykerman.co.il
3. ריאיון מצולם עם דני קרמן שערך מכון שנקר
4. שירה חדד, "מתי בפעם האחרונה...?", ידיעות אחרונות, מוסף שבעה ימים, 15.4.2005.
5. נורית שילה-כהן, ספר המאיירים הגדול, ירושלים: מוזיאון ישראל ירושלים והוצאת עם עובד, 2005.

כתבה: הדר סבו

